

Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2.stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět zeměpis spadá obsahově do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, společně s přírodopisem, fyzikou a chemií. Je to povinný předmět na 2. stupni, který navazuje na poznatky získané z vlastivědy a prvouky.

Zeměpis se snaží charakterizovat různá území, rozmístění lidí, jevů a událostí v prostředí. Seznamuje žáky se životem lidí v jednotlivých světadílech, v Evropě, na území České republiky a v místním regionu. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a jeho problémech, umožňuje také si uvědomovat civilizační rizika a spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi, vztah lidí k přírodnímu a společenskému prostředí.

Zeměpis se vyučuje v 6., 7, a 9. ročníku po dvou hodinách týdně, kromě osmého ročníku, zde je 1 x týdně . Výuka se uskutečňuje jednak v jednotlivých kmenových třídách. Zde se využívají atlasy, nástěnné mapy, zeměpisné pomůcky, dataprojektory (využití online map, videí, interaktivních učebnic a materiálů vložených v google učebně).

Dále se odehrává v počítačové pracovně, kde se využívají zeměpisné výukové portály, digitální mapy, pracuje se s informacemi získaných na internetu. Praktické dovednosti, práce s mapou a buzolou a s aplikacemi na mobilních telefonech se uskutečňují na zeměpisných vycházkách a terénních cvičení. Učebnice zeměpisu není jediným zdrojem poznání, při výuce se používají informace, které děti sami získají z televizních reportáží, filmů, internetu, encyklopedií a vlastních cest.

Jedním z cílů výuky je přispívat maximální měrou nejen k postupnému dětskému poznání okolního světa, ale i k integraci poznatků, vědomostí a dovedností získaných v různých vyučovacích předmětech do jednotné představy světa jako celku.

Formy realizace předmětu :

- skupinové vyučování
- samostatné práce a referáty
- výkladové hodiny s využitím demonstračních pomůcek
- integrované projekty
- práce s PC
- topografie a orientace v terénu
- pozorování a zobrazování krajiny

Vyučovací předmět Zeměpis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

- přírodopis - životní prostředí, vodstvo, flóra, fauna, přírodní katastrofy
- občanská výchova - územní jednotky, členství ČR v Evropské unii a v NATO, mezilidské vztahy
- český jazyk a literatura - města a místa v ČR, rodiště významných spisovatelů
- dějepis - historické památky, umělecké a stavební slohy
- cizí jazyky - cestování, cestovní ruch v ČR, komunikace
- chemie - těžba a zpracování surovin, průmyslové havárie
- fyzika - typy elektráren a využití elektrické energie, fáze Měsíce, sluneční soustava
- hudební výchova - hymna ČR, lidové písně, písně regionů
- informační a komunikační technologie - zdroje aktuálních informací - Internet

Vyučovací předmět pracuje s těmito **průřezovými tématy:**

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák - vybírá a využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení

- získané poznatky kriticky posuzuje a formuluje jejich závěry
- poznává smysl a cíl učení
- používá odbornou terminologii
- nalézá souvislosti mezi získanými poznatky a využívá je v praxi
- opírá se o vlastní vědomosti a zkušenosti z jiných předmětů

Kompetence k řešení problémů

Žák - je schopen pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace a diskutovat o možnostech jeho řešení

- učí se myslet kriticky, obhájí svá rozhodnutí
- diskutuje na dané téma, využívá zkušenosti ostatních

Kompetence komunikativní

Žák - formuluje své myšlenky a názory v logickém sledu

- vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- učí se naslouchat promluvám druhých lidí, respektuje jejich názory a vhodně na ně reaguje
- využívá různé informační a komunikační prostředky i pro komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální

Žák - je schopen pracovat ve skupinách na základě vytvořených pravidel

- upevňuje dobré mezilidské vztahy
- ochotně pomáhá a je schopen o pomoc požádat
- získává pocit zodpovědnosti za svá jednání
- dodržuje dohodnuté kvality, postupy, termíny

Kompetence občanské

Žák - si uvědomuje svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu

- rozhoduje zodpovědně podle dané situace
- učí se porozumět souvislostem mezi činností lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- dodržuje pravidla slušného chování a orientuje se v hlavních odlišnostech mravního jednání jednotlivých zemí světa
- vytváří si osobní představy o geografickém a životním prostředí
- nabízí pomoc v obtížných situacích druhým
- posuzuje ekologické a environmentální souvislosti v jiných zemích

Kompetence pracovní

Žák - se seznamuje s pravidly bezpečného chování v terénu

- vyhledává a účelně využívá různé zdroje informací (tisk, Internet a další dostupné prostředky)
- dokáže dodržovat termíny zadaných úkolů
- uplatňuje získané vědomosti a dovednosti pro svoji další profesní orientaci

Kompetence digitální

- Žák – pracuje s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy
- seznamuje se s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi
- klade se důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě

Co by měl žák zvládnout na konci 9. ročníku:

- využívat výhody tištěných i digitálních map pro znázornění, analýzu a hodnocení geografických objektů, jevů a procesů v krajině
- používat mapy, mapové aplikace a globální družicové navigační systémy k orientaci v terénu, k pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny a sběru geografických dat a informací

Časový a tematický plán

Předmět	Zeměpis	Ročník	6.
Školní rok	2023/2024	Učebnice	Vstupte na planetu Zemi 1, Přírodní obraz Země 2
Časová dotace	2 hod týdně	Školní vzdělávací program	Škola pro děti, 28.8. 2005

Měsíc/obsah	Poznámka
Září	
Úvod do zeměpisu Vesmír Slunce, Sluneční soustava	Opakování učiva 5. ročníku – vlastivědy Zaměření na práci s mapou, zavedení google učebny
Říjen	
Měsíc Planeta Země Globus, mapy, práce s atlasovým rejstříkem Poledníky a rovnoběžky, určování zeměpisné polohy	Využití aktuálních informací na zem. webových portálech Projekt Vesmír - spolupráce přírodopisem a výtvarnou výchovou
Listopad	
Země v pohybu Čas na zeměkouli Opakování – planeta Země	
Prosinec	
Mapa, výškopis, polohopis Práce s mapou, tvorba vlastního mapového plánu Dálkový průzkum Země	Využití mapy.cz Využití vhodných webových zem. portálů
Leden	
Krajinná sféra Litosféra – stavba Země Zemětřesení, sopečná činnost, vznik pohoří Zvětrávání, činnost větru, působení tekoucí vody Povrch Země jako výsledek působení přírodních činitelů	Videodokumenty Školní kolo zem. olympiády
Únor	
Litosféra- opakování Atmosféra Předpověď počasí Podnebí	Vlastní měření denní teploty
Březen	
Den a noc na Zemi Teplotní pásy, proudění vzduchu v atmosféře Atmosféra – opakování Hydrosféra, oceány a moře	
Duben	
Pohyby mořské vody Vodstvo na pevnině, podpovrchová voda, ledovce Pedosféra	
Květen	
Biosféra Tropické lesy, savany, pouště Subtropy Stepi, lesy mírného pásu Polární oblasti, tundra	Tematické mapy
Červen	
Život ve vodách oceánů Výškové stupně v krajině Biosféra – opakování Závěrečné opakování	

Časový a tematický plán

Předmět	Zeměpis	Ročník	7.
Školní rok	2023/24	Učebnice	Zeměpis světadílů 1,2 – Nová škola
Časová dotace	2 hod. týdně	Školní vzdělávací program	Škola pro děti, 28.8.2005

Měsíc/obsah	Poznámka
Září	
Opakování z 6. ročníku Světadíly a oceány Polární oblasti	Po celý rok využívání google učebny, online učebnice, zeměpisných web. portálů po celý rok
Říjen	
Austrálie a Oceánie – přírodní poměry Australský svaz, Oceánie	Práce s internetem – vyhledávání aktuálních zajímavostí
Listopad	
Afrika – přírodní poměry Severní Afrika, Saharská Afrika, Sahel, Střední Afrika	
Prosinec	
Jižní Afrika, Východní Afrika Shrnutí regionů Afriky	
Leden	
Amerika – přírodní poměry Severní Amerika – Kanada, USA, Mexiko	Školní kolo zeměpisné olympiády
Únor	
Střední Amerika – pevninské a ostrovní státy Jižní Amerika - Brazílie	Projekt Amerika – propojení s výtvarnou výchovou
Březen	
Argentina Andské státy Shrnutí regionů celé Ameriky	
Duben	
Asie- přírodní podmínky Jihozápadní Asie Jižní Asie	
Květen	
Jihovýchodní Asie Východní Asie – Japonsko, Čína	
Červen	
Centrální Asie Shrnutí regionů Asie Závěrečné opakování	

Časový a tematický plán

Předmět	Zeměpis	Ročník	8.
Školní rok	2023/2024	Učebnice	Evropa 1, Lidé a hospodářství (Nová škola)
Časová dotace	1 hod. týdně	Školní vzdělávací program	Škola pro děti, 28.8.2005

Měsíc/obsah	Poznámka
Září	
Opakování světadílů Evropa – přírodní poměry (členitost, povrch)	Využívání google učebny, práce s mapami jednotlivých světadílů -atlas.mapy.cz
Říjen	
Evropa- přírodní poměry (vodstvo, podnebí, vegetace) Obyvatelstvo Evropy- národy, jazykové skupiny, náboženství	Využití zem. portálů – umíme. fakta, škola s nadhledem, edukavka, geograf.in, atlas.mapy.cz
Listopad	
Jižní Evropa Jihovýchodní Evropa	
Prosinec	
Jihovýchodní Evropa Severní Evropa	
Leden	
Západní Evropa	Využití google prezentací žáků Školní kolo zeměpisné olympiády
Únor	
Střední Evropa	Využití google prezentací žáků
Březen	
Východní Evropa Shrnutí celé Evropy	Využití tematických map v online atlasu – atlas.mapy.cz
Duben	
Obyvatelstvo na Zemi - rozmístění Lidské rasy, světová náboženství, jazyky	Využití tematických map v online atlasu – atlas.mapy.cz
Květen	
Zaměstnanost obyvatelstva na Zemi Zemědělství Průmysl Doprava a služby	Využití tematických map v online atlasu – atlas.mapy.cz
Červen	
Politická seskupení Současná aktuální mapa světa – nové státy Ohniska mezinárodních konfliktů Opakování	Vyhledávání aktuálních informací – práce s internetem

Časový a tematický plán

Předmět	Zeměpis	Ročník	9.
Školní rok	2023/2024	Učebnice	Česká republika (Nová škola)
Časová dotace	2 hod. týdně	Školní vzdělávací program	Škola pro děti, 28.8.2005

Měsíc/obsah	Poznámka
Září	
ČR na mapě Evropy, přírodní podmínky Povrch, horopisné celky, orientace na mapě	Důraz na práci s mapou, využití dostupných zeměpisných portálů, využívání google učebny po celý rok
Říjen	
Podnebí, podnebné oblasti Vodstvo Půdy	
Listopad	
Rostlinstvo, živočišstvo Ochrana přírody	Tematické mapy
Prosinec	
Obyvatelstvo a sídla	Práce s internetem – aktuální informace
Leden	
Průmysl	Práce s jamboardem – prezentace žáků
Únor	
Zemědělství, zemědělské oblasti Doprava, služby	Práce s internetem – dopravní portály
Březen	
Zahraniční obchod Oblasti ČR	
Duben	
Oblasti ČR	Prezentace žáků
Květen	
Oblasti ČR	Prezentace žáků
Červen	
Shrnutí, procvičování	